

SAYI / 6

KUTLU ZUHUR DERGİSİ

Hakikat zuhur edene değin...

euismod lacinia at quis risus sed vulputate odio. Sed
euismod lacinia at quis. Ut tellus elementum
ultrices lacus sed turpis tincidunt id aliquet
massa ultricies mi quis. Magna fermentum
acellus. Eget sit amet tellus cras
vitae et leo duis ut diam
aculis eu non diam phasel-
Cursus sit amet dictum

KUTLU ZUHUR OCAK SAYISI

ullamcorper sit amet
semper feugiat nibh
ing elit duis tris-
t mauris nunc
da fames ac
h mauris.
At

**BU DERGIDE TARIHTEN EDEBİYATA SANATTAN BİLİM TEKİNİĞE KADAR
HER ŞEYİ BULABİLİCEKSİNİZ .**

TÜM OKURLARIMIZA KEYİFLİ OKUMALAR DİLERİZ.

BİR SONRAKİ SAYIMIZDA GÖRÜŞMEK İSTERİZ

ti. Le
etiam. Eu
diam in. Mi ipsum
sodales neque sodales
vitae semper quis. In dic
lorem sed risus ultricies t
unt nunc pulvinar sapien et.
lorem dolor. Vel fringilla est ullam

TARİH

SELÇUKLULAR

Selçuklular, hiç şüphesiz tarihimizin hem İslamiyet hem de Türklük açısından bir kilit taşıdır. Çünkü Anadolu'nun kapısını Türklere açan da, İslamiyet'i Şii tehlikesine karşı koruyarak Abbasi hilafetini ayakta tutan da Selçuklulardır. Bu nedenle Türk-İslam tarihini incelerken Selçukluları görmezden gelmek mümkün değildir. Bu çalışmada Büyük Selçukluların kökeni ve ilk siyasi faaliyetleri ele alınacaktır. Yazımızda Cihan Piyadeoğlu hocamızın Büyük Selçuklular: Bir Devrin Başlangıcı adlı eserinden istifade edilmiştir. Şimdi asıl meselemize gelelim.

Selçukluların Kökeni ve Cend'e Yerleşmeleri

Selçukluların kökeni hakkında birden fazla görüş bulunmaktadır. Ancak genel kabul gören anlayışa göre Selçuklular, Oğuzların Üçok koluna mensup Kınık boyundandır. Selçukluların büyük dedesi Selçuk Bey'in babası Dukak; Yenikent merkezli Oğuz Yabgu Devleti'nde subaşılık görevinde bulunmuş, siyasi ve askeri bakımdan son derece güçlü ve etkili bir şahsiyetti. Selçuk Bey'in nerede ve hangi tarihte doğduğu kesin olarak bilinmemekle birlikte, Dukak'tan önceki döneme dair bilgiler de tartışmalıdır.

Selçuk isminin anlamı konusunda ise farklı görüşler vardır. Genel kabul gören görüşe göre Selçuk adı "küçük buz, buzul" anlamına gelmektedir. Bu görüşe göre Selçuk Bey, Kırğızların Muz (buz)-Tağ dediği Sel Dağları civarında doğmuş ve adını buradan almıştır. Bazı kaynaklarda ise ismin "Salçuk(ğ)" şeklinde geçtiği ifade edilmektedir.

Selçukluların tarihini Selçuk Bey'den ayrı düşünmek mümkün değildir. Zira Selçuk Bey'in aldığı bazı kararlar, devletin kuruluş sürecine doğrudan etki etmiştir. Yukarıda da belirtildiği üzere Selçuk Bey'in babası Dukak, Oğuz Yabgu Devleti'nde askeri ve siyasi bakımdan güçlü bir konuma sahipti. Dukak'ın vefatından sonra bu göreve genç yaşta oğlu Selçuk geçti. Selçuk Bey, babasının konumunu devralarak doğal olarak aşiretinin de başına geçmiş oldu. Genç yaşta böylesine önemli bir mevkiye gelmesi, zamanla yabgunun huzuruna destursuz girmesi gibi davranışlarla birleşince kıskançlıkları ve dedikoduları da beraberinde getirdi.

Bir gün Selçuk Bey, yabgunun huzurundayken yabgunun eşi ona bakarak şöyle dedi: "Bu genç, henüz bu yaşında bize karşı bu kadar serbest konuşuyorsa, büyüdüğünde bize karşı nasıl hareket eder acaba?" Bu ve benzeri olayların artması üzerine Selçuk Bey, ailesiyle birlikte Yenikent'ten ayrılarak Cend'e göç etti. Böylece Cend bölgesi, Selçukluların ilk yerleşim alanı hâline geldi.

Ancak Selçukluların Cend'e yerleşmeleri, uzun süreli bir hakimiyet kurabilmeleri için yeterli değildi. Zira kuzeylerinde düşmanları olan Oğuz Yabgu Devleti bulunuyordu ve bu tehlide karşı arkalarında güçlü bir müttefike ihtiyaçları vardı. Selçuklular, kendi aralarında yaptıkları istişareler sonucunda güneydeki Müslüman devletlerle iyi ilişkiler kurmak amacıyla siyasi bir karar alarak İslamiyet'i kabul ettiler. Bunun üzerine güney komşularından, kendilerine İslam'ı öğretmeleri için din alimleri talep ettiler. Çok geçmeden Oğuz Yabgu Devleti'nden gelen bir elçilik heyeti Selçuklulardan vergi talep etti. Selçuk Bey ise bu talebe karşılık olarak, "Biz Müslümanız ve kafirlere vergi vermeyiz," diyerek elçilik heyetini geri gönderdi.

Selçukluların Bölgesel Bir Güç Hâline Gelmesi ve İlk Ayrılıklar

Selçuklular Cend'de hakimiyet kurdukları sırada Alp Tigin, Gazneli Devleti'ni yeni kurmuş; Karahanlılar ise güçlü bir şekilde varlıklarını sürdürmekteydi. Samaniler ise kendi aralarındaki mücadeleler nedeniyle zayıflamaya başlamıştı. Selçuklular ise giderek artan nüfusları sebebiyle yeni otlaklara ihtiyaç duymaktaydı. Tam bu sırada Samaniler, Selçuk Bey'e bir ittifak teklifi sundular. Karahanlı hükümdarı Buğra Han, Buhara'yı ele geçirmek için harekete geçtiğinde Selçuk Bey, Arslan Yabgu'yu bölgeye gönderdi.

Elde edilen zaferin ardından Buhara ile Semerkant arasında yer alan Nur kasabası Selçuklu yerleşimine açıldı. Selçukluların bu bölgeye yerleştirilmesinin temel sebebi, Buhara'nın korunması ve Karahanlı akınlarının engellenerek sınır güvenliğinin sağlanmasıydı. Bu gelişmeler sonucunda Arslan Yabgu ve aşiretin bir kısmı Nur kasabasına yerleşti. Selçuk Bey ise Mikail'in oğulları olan Çağrı ve Tuğrul kardeşlerle birlikte Cend'de kaldı.

Tuğrul ve Çağrı Bey'in babaları Mikail, gayrimüslimlerle yapılan bir savaşta şehit düşmüştü. Bu iki kardeşin yetiştirilmesi, dedeleri Selçuk Bey tarafından üstlenildi. Bir süre sonra Selçuk Bey vefat etti ve Cend'de defnedildi. Çağrı ve Tuğrul kardeşler, Cend'de tutunamayacaklarını anlayarak amcaları Arslan Yabgu'nun yanına, Maverâünnehir'e gittiler. Aradan geçen yıllar içinde Arslan Yabgu bölgede önemli bir güç hâline gelmiş ve Karahanlılarla iş birliği yapmaya başlamıştı. Ancak Tuğrul ve Çağrı Bey, amcalarının yanında soğuk ve mesafeli bir tavırla karşılaştılar.

Bu süreçte Karahanlı hükümdarı Buğra Han, Tuğrul ve Çağrı kardeşleri kontrol altına almak ve bölgede bir karışıklık çıkmasını önlemek amacıyla sürekli olarak yanında bulundurmak istiyordu. Bu teklif kabul edilmeyince bir uzlaşma yolu bulunmuş ve kardeşlerden birinin haftada üç gün Buğra Han'ın yanında kalması kararlaştırılmıştı. Bu durum devam ederken Buğra Han, Çağrı Bey zannıyla Tuğrul Bey'i tutuklattı. Buğra Han'ın asıl amacı Çağrı Bey'i bertaraf etmek, siyasi kabiliyetiyle öne çıkan Tuğrul Bey'i de etkisiz hâle getirmektir. Ancak yanlışlıkla Tuğrul Bey'in tutuklanması üzerine Buğra Han, Çağrı Bey'in üzerine bir ordu gönderdi. Yapılan savaş, Çağrı Bey'in zaferiyle sonuçlandı ve bu başarı, onun hayatındaki ilk büyük askeri zaferi olarak kayda geçti.

Bu yenilgi üzerine Buğra Han geri adım atmak zorunda kaldı ve Tuğrul Bey'i çeşitli hediyelerle serbest bıraktı. Bu olaydan sonra bölgede barınamayacaklarını anlayan Tuğrul ve Çağrı kardeşler, yeniden Maverâünnehir'e, amcalarının yanına döndüler. Ancak bu kez de bölgedeki dengeler değişmiş, Arslan Yabgu yeniden güç kazanmıştı. Amcaları tarafından yine dışlanan ve istenmeyen Mikailoğulları, kendi aralarında yaptıkları istişareler sonucunda önemli bir karar aldılar. Buna göre Çağrı Bey, kardeşi Tuğrul Bey'in çöllere çekilmesini, kendisinin ise Rum diyarına, yani Anadolu'ya gitmesini önerdi. Ona göre kurtuluş ancak bu şekilde mümkün olabilirdi.

Kaynakça

- Piyadeoğlu, Cihan. Büyük Selçuklular: Bir Devrin Başlangıcı. İstanbul: Kronik Kitap, 2020.
- Merçil, Erdoğan. Müslüman-Türk Devletleri Tarihi. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2011
- Sevim, Ali ve Merçil, Erdoğan. Selçuklu Devletleri Tarihi: Siyaset, Teşkilat ve Kültür. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1995.

YUSUF İSLAM YUMUŞAK

Dinlerin Kaynağı ve Göbeklitepe

İnsanlık tarihinin bilinen en eski uygarlık merkezi olan Mezopotamya, yani bugünkü adıyla Orta Doğu coğrafyası, İbrahimî dinlere ev sahipliği yapmıştır. Günümüzde dünyaya hâkim olan inanç sistemleri ve gelenekler; Hinduizm, Yahudilik, Zerdüştlük, Hristiyanlık ve İslam şeklinde kronolojik bir gelişim göstermektedir. Bir Müslüman olarak Kur'an'ın çizdiği tarihsel perspektif ile dinler tarihindeki bilimsel bulguları birleştirdiğimizde, bu ana akım geleneklerin dışında kalan ve pek bilinmeyen monoteistik (tevhidi) geleneklere de ışık tutabiliyoruz.

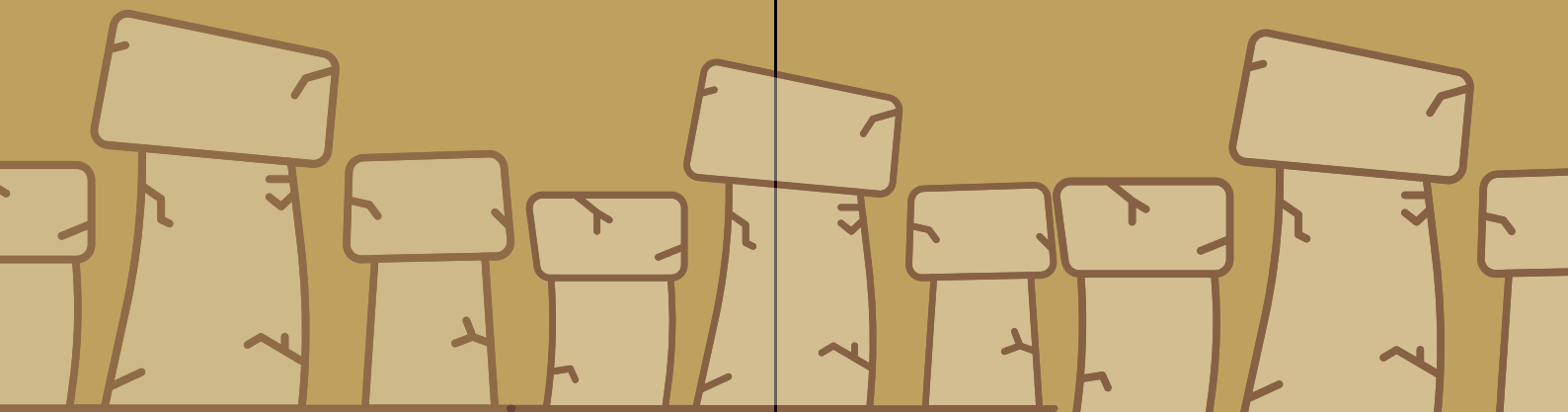
Peki, Kur'ani dünya görüşü bütün dinlerin vahiy zemininde oluştuğunu mu söyler? Elbette hayır. Kur'an'a göre dinin özü "İslam"dır; yani yalnızca Allah'a teslimiyeti içeren, doğal ve fıtrat ile uyumlu hayat tarzıdır. Bir de bu özgün hayat tarzının dejenere olmasıyla ortaya çıkan "batıl" hayat tarzları veya diğer bir deyişle batıl dinler mevcuttur.

Dolayısıyla dünyada "hak" ve "batıl" olmak üzere iki ana yol bulunmaktadır. Batıl dinler; ya hak dinlerin zamanla saptırılmış halleridir ya da tamamen uydurma ve yanıltıcı söylemlerle inşa edilmiş sistemlerdir. Fakat bu durum bir kafa karışıklığına sebebiyet vermemelidir; zira bizler peygamberlerin sadece Mezopotamya'ya gönderilmediğini ve yalnızca Hz. İbrahim'in soyundan gelmediğini (Kur'an'ın ifadesiyle her kavme bir uyarıcı gönderildiğini) bilmekteyiz.

Göbeklitepe: Tarihin Sıfır Noktası

Homo sapiens, yani "bilen insan", yaklaşık 200.000 yıl önce sahneye çıkmıştır. Göbeklitepe ise günümüzden yaklaşık 12.000 yıl önce inşa edilmiştir. Bu dönem, insanlık için "ilk ibadet merkezinin kurulması" olarak kabul edilir. Arkeolojide "en eski tapınak" olarak adlandırılan Göbeklitepe, insanlık tarihinin en önemli dönüm noktalarından biridir.

Göbeklitepe; coğrafi konumu, mimari yapısı ve yaşıyla insanlık tarihinin başlangıcına ışık tutan eşsiz bir arkeolojik sit alanıdır. Burası sıradan bir yerleşim alanı değildir; Çayönü ve Nevalı Çori gibi yerleşim yerlerinin aksine, buradaki yapılar konut amaçlı değil, tamamen dini ritüeller ve ayinler için tasarlanmıştır. Son Buzul Çağı sona erdikten sonra avcı-toplayıcı olarak yaşamlarını sürdüren insanlar, henüz yerleşik tarıma tam geçmeden önce bu devasa yapıları inşa etmişlerdir.

Mimari ve Sembolizm

Tapınaklar, konutlardan tamamen farklı özel yapılardır ve belirli bir inanç sistemini sembolize etmektedirler. Her tapınak yapısında iki devasa dikilitaş merkezde yer alır. Bu yapılar çatısız, açık hava tapınakları formundadır

T Biçimli Dikilitaşlar: "T" biçimindeki bu taşlar, stilize edilmiş insan varlıklarını simgeler. Bazı figürlerin üzerinde insan kolu ve parmak kabartmalarının bulunması bu görüşü destekler.

Hayvan ve Soyut Semboller: Dikilitaşların üzerinde tilki, yaban domuzu, boğa, yılan ve örümcek gibi hayvan motifleri ile çeşitli soyut semboller yer almaktadır. Bu betimlemeler, o dönemin inanç dünyasındaki koruyucu ruhları veya mitolojik anlatıları simgeliyor olabilir.

Kaynakça

Arkeoloji ve Tarih Kaynakları:

Schmidt, Klaus (2007). En Eski Tapınağı Yapanlar: Göbekli Tepe, Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Hodder, Ian (2018). Çatalhöyük: Leoparın Öyküsü, Yapı Kredi Yayınları.

Harari, Yuval Noah (2015). Hayvanlardan Tanrılara: Sapiens, Kolektif Kitap.

Dinler Tarihi ve Teoloji Kaynakları:

Kur'an-ı Kerim: (Özellikle Nahl Suresi 36. Ayet ve Fatır Suresi 24. Ayet - "Her ümmete bir uyarıcı gönderilmesi" bağlamında).

Eliade, Mircea (2003). Dinler Tarihine Giriş, Kabalcı Yayınevi.

Canan, İbrahim (1995). Kur'an-ı Kerim'e Göre Peygamberler Tarihi, Işık Yayınları.

Armstrong, Karen (1998). Tanrı'nın Tarihi, Ayraç Yayınevi.

Makale ve Akademik Yayınlar:

UNESCO World Heritage Centre. "Göbekli Tepe" World Heritage List.

Belfer-Cohen, A., & Goring-Morris, A. N. (2011). "Becoming Farmers? The Transition to Agriculture," Current Anthropology.

MEHMET SİNAN KILINÇ

EDEBİYAT

Göl, kasabanın kenarında duruyor; ama o artık sadece su değil; bir anlatıcı, bir sır saklayıcı. Sabah güneşi suya vurduğunda göl hafifçe titreşiyor, sanki “Günaydın” diyor gibi. Rüzgâr estiğinde dalların arasına fısıldıyor: “Bakın buradayım, her şeyi görüyorum.”

Çocuklar taş atıyor, balıkçılar oltalarını bırakıyor, yürüyenler sessizce geçiyor... Ve göl, hepsinin hikâyesini kendi derinliğinde saklıyor. Bazen dalgalarıyla küçük sırlar veriyor: Bir kayıp aşkın, unutulmuş bir düşün izini yansıtıyor. Bazen de suyun yüzeyinde minik ışık oyunları ile gülümsüyor, kimse fark etmeden.

Gölün dili sessiz ama anlatmak istediklerini hissediyorsun. Bazen bir yaprak düşüyor, bazen bir balık sıçrıyor; hepsi bir mesaj, küçük bir hatırlatma: Hayat gelip geçen anlarla dolu ama bazı hikâyeler su gibi derinlerde saklanır.

Ve eğer dikkatle bakarsan göl sana bir sır verir: Sabır, sessizlik ve gözlem en büyük güçtür.

Çünkü göl fısıldar... Ama sadece onu dinlemeyi bilenlere.

Meryem Fidan Kılıç

TÖVBE ESTAĞFİRULLAH

Dilime zincir vurup kor demirle dađlasam
Nefsimi ve şeytanı bir kütüğe bağlasam
Her bir günahım için saatlerce ağlasam
Huzur bulsa yüreğim, şaşırmasa feleğim

En sağlam dayanaktır amelde varsa ihlas
Koskoca ömrüm geçti sonuçta ettim iflas
Ey Yüceler Yücesi günahıtan eyle halas
Nâr olmasın geređim, Firdevs'tir tek dileđim

Yıllar su gibi aktı yere büküldü belim
Gençlik kaybolup gitti kalmadı bende çelim
Hiç durmadan bilinçsiz titreyip durur elim
Yıkılmasın direğim, kıyam tutsun bileğim

Cümle kusurum için tövbe estađfurullah
Geçmiş günlerim için pişmanım yemin billah
Affetmeyi seversin beni de affet Allah
İbadettir ereğim, sevap yazsın meleğim

Dr. Osman Akçay

Anneye Dair

Anne ne güzel bir kelime, annelik ne güzel bir hâl. Rabbin sunduğu şefkat kanadı. Anne varsa umut da imkân da var. Anne yoksa her şey eksik ve dar. Rab, anneye ne denli imkan yüklemiş, ne denli duygu... O, çok da bilinemeyen, gittiğinde eksikliği mutlaka hissedilen; "Var olma sebebi, aynı zamanda eksik olma sebebiymiş insanın," dedirten. Gerçekten umut, anneye en çok yakışanmış ve yavrusuna nüfuz eden imkân... Umutsuz anne olmazmış, annesiz umut... Adı anne olunca soyadı Umut, adı evlat olunca soyadı anne olurmuş.

Anne deyince durur mu akan sular ya da tersine mi akar? Anne varsa, ne tarafa aksa o taraf olur insan. Gözünün içine en çok baktığımız olduğunu unutuverişimiz, ihtiyaç yok zannedişimiz ama bir o kadar yan cebimizdir anne. Kalbiyle gören yanı; can suyumuz, derdimiz, dermanımız olur. Ölçümüz, dayanağımız, kaynağımız olur bize. Bırakıp gidemediğindir anne, bazen aklından geçersen bile. Dönüp dolaşıp geleceğimiz kürkçü dükkanıdır anne. En güzel kısır döngüdür bize. Hep düzelecek hissidir ters giden durumların; hep olmaya yakın başladıkların. Kalbimizdeki mutmain hissimiz, varacağımız son duraktır anne. Tüm renklerin en güzel tonu, parçaların bütüne giden yolu, duyguların en katmerli hâlidir anne.

"Anne çocuk oyuncağı," diyor ya şair; zira insan sadece anneyle çocuk olur. İnsan anneyle doyar gülmeye. Ağlasa dahi anneye bakar parmaklarının arasından. Anneyle kurar en güzel hayallerini. En güzel bakışı anneyle atar hayata. Bilse anne bırakacağı boşluğu, hiç gider miydi bizden? Daha sıkı tutmaz mıydı hayatı, kaymasın diye ellerinden? Anne olmadan çocuk olmaz, çocuk olmadan anne... Nereye baksan gördüğün, görmeden edemediğin, görmezden gelemediğin, gidemediğindir anne. Gitmesin anne, solmasın gözlerinin rengi, hiç uyanmasın bizde kaybetme hissi. Rabbin dünyadaki rahmetidir bize anne, bilemesek de...

Yüksel Çapal

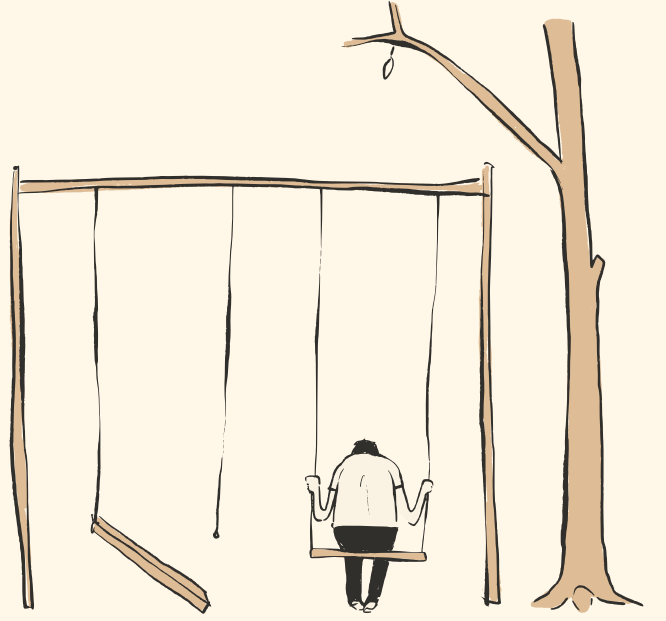

VAR OLMANIN YALNIZLIĞI

Küçük ayrılıklardan sonra gözlerim dolardı.
Ben susardım, gözyaşlarım konuşurdu.
Ve sonra dua ederdim:
"Tanrım, beni anlıyorsun, biliyorum.
Ama bunu bana fark ettir."

Yorulduğum diyemezdim, utanırdım.
Ama biliyordum, o bilirdi beni...
Fakat şait lazımdı,
Acıları dizginlemek için.
Ez-davudî

Davut Elçin

AŞK

Gecenin koinunda adını andım,
Bir dua gibi düştü kalbime.
Sessizce sevmeyi senden öğrendim,
Aşk yerleşti en derinime.

Bir bakışın yeterdi dünyaya;
Zaman durur, nefes susardı.
Kalbim yürürdü senin adınla,
Her yol sana çıkardı.

Ne söz ister bu seveda ne yemin,
Gözlerinde saklı hakikat.
Aşk dediğin bir tek isim,
Gerisi yalnızca sessizlik ve hasret.

Eğer sorarlarsa bana "Nedir aşk?"
Bir ad fısıldarım gecede.
Çünkü sen varken başka cevap yok;
Aşk sensin, gerisi hecede.

Mahmut Umut Akar

Noktanın Sükûtu: Hakikatin İç Çekişi Üzerine

Düşüncenin kadim yollarında, varlığın derin kuyusunda yankılanan bir sır vardır: Hakikat bir kelâmda toplanmış, kelâm bir sûrede, sûre bir âyette, âyet bir nefeste, nefes bir harfte ve harf bir noktada durmuştur. Bu sır, her şeyden önce susmayı öğretir; çünkü nokta konuşmaz, sadece işaret eder. Ve işaret, kelâmın kapısından içeri girmeden önce hakikatin gölgesidir.

Kur’ân, kâinat kitabının dilidir; Fâtiha, o dilin kalbi; Besmele, kalbin atışı; “Bâ” harfî, bu atışın ilk titreyişi; nokta ise o titreyişin özündeki mutlak sırdır. Melayê Cizîrî’nin ifadesiyle “Her şey bir özün etrafında döner, öz ise bir işaretin suskunluğunda gizlenir.”

Bâ’nın Eşiğinde

Besmele’nin başındaki “Bâ”, varlığın kapısıdır. O kapıdan giren her mana, önce eğilir; çünkü “Bâ”nın altındaki nokta, bütün iddiaların boyun büktüğü yerdir. Ârifler der ki:

“Biz noktayı anlamadıkça harfî, harfî anlamadıkça kelâmı, kelâmı anlamadıkça Hakikat’i anlayamayız.”

Nokta, kelâmın beşiğidir.

Kelâm, noktanın yankısıdır.

Cizîrî’nin şiirlerinde sıkça gördüğümüz o ince gerilim—varlık ile yokluk arasındaki ipek ipliği—işte bu noktada düğümlenir. Çünkü nokta, hem var olmanın işareti hem de yok olmanın delilidir.

Mutlak Sükûtun Aynası

Nokta, çizginin başı mı sonu mu bilinmez; tıpkı insanın yolculuğunun hayat mı ölüm mü olduğunun bilinmediği gibi.

Hakikat, bir noktanın dönüşüyle açılır; nokta dönerse kâinat olur, durursa mutlak olur.

Zira mutlak olan şey konuşmaz; konuşan şey artık ayrılmıştır. Cizîrî’nin diliyle söyleyecek olursak:

“Söz, ayrılığın çocuğudur; birlik ise sükûtun ana rahminde yetişir.”

Noktanın Kendine Dönüşü

Bir noktayı düşün:

Sonsuzluğun en küçük sureti.

Bir çizgiye dönüşmeye hazır, bir âleme şekil verecek güçte; ama kendisi hâlâ suskun ve tek.

Ârifler bunu şöyle ifade eder:

“Nokta, Hakikat’in kendine duyduğu özlemdir.”

Nokta büyürse harf olur, harf kelâm olur, kelâm kâinata yayılır. Ama bütün yolculuk sonunda yine noktaya döner. Cizîrî’nin metafiziği de budur:

Var olan her şey aslında bir tek özün türlü tecellisidir; o öz ise ne kelimedede ne sûrede ne de harfte...

Yalnızca noktadadır.

Son Söz Yerine: Bir Anlamın Köküne Yolculuk

Bir nokta, kâinatın aynasıdır.

Çünkü varlık, bir tek işaretten doğmuş; bütün sözler o işareti açıklamak için var olmuştur.

Ve ne kadar konuşursak konuşalım, hakikatin nihai durağı yine o sükût hâlidir.

Melayê Cizîrî’nin ruhuna yaklaşmak niyetiyle diyelim ki:

“Nokta olmadan harf olmaz, harf olmadan âlem olmaz.

Âlem olmadan ise insan, kendi sırrına uyanamaz.”

Yazar adı ZÜMRÜD-Ü SABAH...

GÖZ VE ARDI

Enkaz altında kalmış , çıkmak için çabalarken ,
var ve yok arasında olan sesimi duyurmaya çalışırken ,
üstümden onlarca tır geçerken,
yüreğime tek tek yüzlerce ok saplanırken ,
fırtınalar kopuyorken eriyen benliğimde ,
ağıt yakıyorken ayağıma batan dikenler ,
beni gördüklerinde ,işinin bir palavra olduğunu anlayıp ;
tiyatro oyuncularını sahneyi terk ediyorken ,
tırmandığım dağlar kendilerinden utanıp yıkılıyorken...
Söyle bana Ilgaz , çok mu önemli aynada gördüğüm ?

ve çatlamış ise göz pınarlarım ,
önünü alamıyorsam yaşlarımın ,
bahaneler üretiyorsam ağlamamın normal karşılanması için .
Zamanımın tükendiğini anlıyorsam ,
bir handikapla sürükleniyorsam ,
dudaklarım doğrulara susamış çatlıyorsa ,
söyle bana Ilgaz , bu derdin devası hangi göz bebeğinin ardındadır .

SEMA NUR TOKSÖZ

İç Çırpıntıları

Bağışlanmışsın sen,
Bununla izah ediyorum sol gözünü...
Tanrı merhametlidir, dua samimi.
Sağ gözünün değdiği tüm anne memeleri!
Bütün çocuksu duygulara bağışlanmışsın sen.

Aç geldim...
Dünya diliminden bir yerim bende.
Şairler yok mu, bu şairler?
Ocakta kaynayıveren ağustosları sana güldürürler, şiirlerce.

Ne sanıyorsun?
Hadi, karnımdaki kelebekler senden olmalı.
Hadi bugün gel, yarın öldür beni.
Usanıyorsun,
Şu senin saçlarını hangi rüzgâra saçmalı?
Bir adam elinde kalem, bir mısra; güldür beni.

Ne çok sevmiştim... Sustum bildiğimi.
Her çayın yanına çıkarttım kırıntıları çekmecedem.
Güvercin gönder gelmeden, ancak ısıtıyorum ellerimi.

Bize iki kışlık masal ayırtmıştım;
Biri varmış, biri yok...
Gökten düşen üç elmayı da uzun boylular kapmış.

Ağzımda bir küfrün küflü tadı,
Bu adamı o çocuğa verin;
Üzerinde ne şiir kalmış ne ateş,
Hüzün sardı yer kabuğundan tabakasıyla.
Bu yaşta, "Doğru mu?" dedim, "Kurursa daha iyi yanar."
Avuç içlerinde gözlerini kuruladı,
Ben böyle gece görmedim o avuçlar kadar siyah.

Alıştırma alıştırma söyleyin o şarkıyı, özlemim büyüyor.
Kuşlara ikiyüzlü bir gök bırakın, ansızın sevdiğimi söyleyebilirim.
Durumu bunu gösteriyor havanın,
Burnumda benden büyük bir yalnızlık sızlıyor.
Seni elbet bulacağım ama hangi kendimde?

Gökyüzünün altını değiştirdim kendim için.
Çok kere bir delinin sırtına giydirdim gömleğini,
Bir şairin.

HALİL OFLAZ

FELSEFE

Epikür ve Epikürcülük

Hayatı

Epikuros, MÖ 341 yılının Şubat ayında, Ege'deki Sisam (Samos) adasında bulunan bir Atina yerleşiminde doğdu. Ebeveynleri Neokles ve Haerstrate'nin her ikisi de Atina doğumluydu ve babası bir Atina vatandaşıydı. Epikuros, Yunan Klasik Dönemi'nin son yıllarında büyüdü.

Antik Yunan filozofu Epikuros, son derece etkili bir felsefe okulu olan Epikürcülüğü kurmuştur. Felsefenin amacının; korkudan arınmış, acıdan uzak ve huzurlu bir yaşam sürmenin yanı sıra başkalarının da bu tür bir hayata erişmesine yardımcı olmak olduğunu savunmuştur. Epikuros, insanların felsefeyi en iyi şekilde arkadaşlarıyla çevrili, kendi kendine yeten bir yaşam sürerek deneyimleyebileceklerini belirtmiştir. Kendisi ve takipçileri; Atina'da kurduğu "Bahçe" (Kepos) adlı okulda sade yemekler yiyip geniş bir yelpazedeki felsefi konuları tartışmalarıyla tanınırlar. Epikuros, tanrıların var olmasına rağmen insan işlerine karışmadıklarını öğretmiştir.

Felsefesi

Epikuros bir hedonistti; yani zevk veren şeyin ahlaki olarak iyi, acı veren şeyin ise ahlaki olarak kötü olduğunu öğretiyordu. Ancak etik sistemi için "zevk" kavramını "acının yokluğu" olarak yeniden tanımladı. Tüm insanların, "sarsılmazlık/ruh dinginliği" anlamına gelen ataraksi durumuna, yani kişinin tüm acı ve ıstıraplardan tamamen arınmış olduğu bir mertebeye ulaşmaya çalışması gerektiğini savundu.

Epikürcüler, en büyük zevkin ne olduğuna dair çok özel bir anlayışa sahiptiler. Etik anlayışlarının odak noktası, kontrolsüzce zevk aramak yerine acıdan kaçınmaktır. Bunun kanıtı olarak doğanın bize acıdan kaçınmamızı emrettiğini söyler ve tüm canlıların mümkün olduğunca acıdan kaçınmaya çalıştığını belirtirler.

Epikürcülük, zevki iki geniş kategoriye ayırır: bedensel zevkler ve zihinsel zevkler.

Bedensel Zevkler: Lezzetli yemek yeme eylemi veya acıdan arınmış bir rahatlık durumunda olma gibi bedensel duyuları içerir. Bunlar yalnızca "şu an" içerisinde mevcuttur; yani yalnızca deneyimlendiği anda var olurlar.

Zihinsel Zevkler: Zihinsel süreçleri ve durumları içerir; neşe, korkusuzluk ve hoş anılar buna örnektir. Zihinsel zevkler yalnızca şimdiki zamanda değil, geçmişte ve gelecekte de mevcuttur. Çünkü geçmişteki hoş bir deneyimin anısı veya potansiyel olarak hoş bir geleceğin beklentisi de zevkli olabilir. Bu nedenle zihinsel zevklerin bedensel zevklerden daha üstün olduğu kabul edilir.

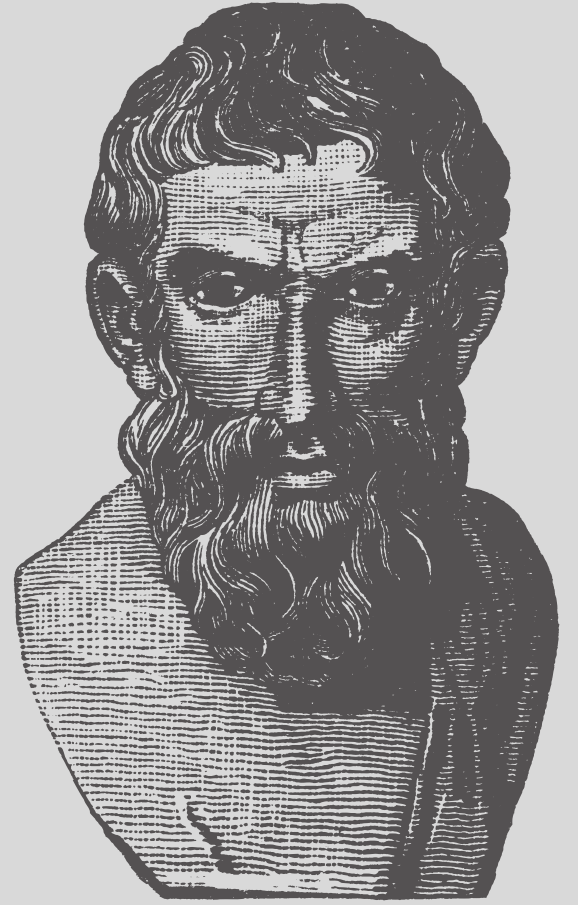
Arzuların Sınıflandırılması

Epikürcüler arzuları üç sınıfa ayırır:

Doğal ve Gerekli: Tüm insanlarda doğuştan var olan sınırlı arzulardır. Mutluluk, bedensel rahatsızlıktan kurtulmak veya hayatta kalmak için gereklidirler. Giyim ve barınma ilk iki kategoriye girerken; yemek ve su üçüncü (yaşam için gerekli) kategoriye girer.

Doğal Ama Gerekli Olmayan: İnsan doğasına uygundur ancak mutluluk veya hayatta kalmak için zorunlu değildir. Açken çok lüks bir yemek istemek buna örnektir. Bu arzular mutluluğu kalıcı olarak artırmaz, elde edilmesi çaba gerektirir ve genellikle yanıltıcı bir gereklilik algısı yaratır. Bu nedenle kontrol altında tutulmalıdır.

Boş ve Anlamsız: Ne insan doğasına özgüdür ne de mutluluk için gereklidir. Sınırsızdırlar ve asla doyurulamazlar. Zenginlik, şöhret veya güç arzusu bu sınıfa girer. Nihayetinde yalnızca huzursuzluk getireceği için bu arzulardan kaçınılmalıdır.

Kaynakça

Bu metnin hazırlanmasında yararlanılabilecek temel kaynaklar şunlardır:

Diogenes Laertius, Ünlü Filozofların Yaşamları ve Öğretileri, (Kitap X).

Arda Denkel, İlkçağ'da Doğa Felsefeleri, Özne Yayınları.

Ahmet Arslan, İlkçağ Felsefe Tarihi 4: Helenistik Dönem Felsefesi, Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Stanford Encyclopedia of Philosophy, "Epicurus".

Epicurus, The Art of Happiness (Penguin Classics).

Abdulsamet Kurtal

ETİMOLOJİ KÖŞESİ

Zevce, Arapça z-w-j (زوج) kökünden gelir; anlamı çift, eş, birbirini tamamlayan iki şeyden biridir.

Zevce, yalnızca “kadın” demek değildir; bir bütünün tamamlayıcı parçası demektir. Aynı kökten gelen zevç, kadın için de erkek için de kullanılabilir — çünkü anlam, cinsiyetten değil birlikten doğar.

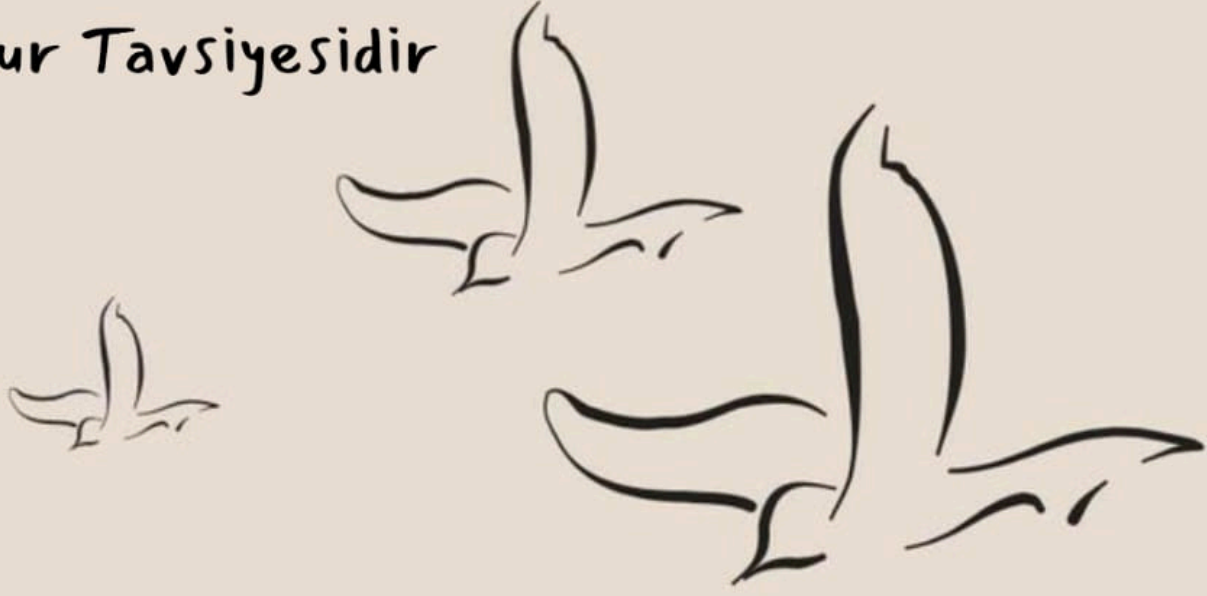
Çince 妻 (qī) karakteri de “eş” anlamını taşır ve tarihsel olarak hayatı paylaşan, kaderi birlikte taşıyan kişiyi ifade eder.

Bu yüzden zevce, dilde basit bir tanım değil; iki varlığın tek bir denge hâline gelişidir.

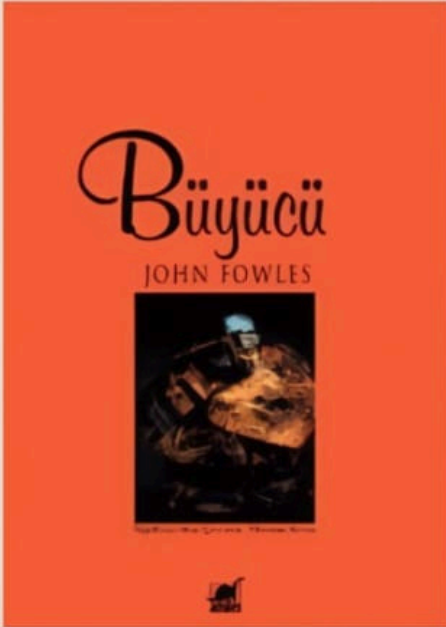
Zevce:

Yan yana durmak değil, eksik kalmamak demektir.

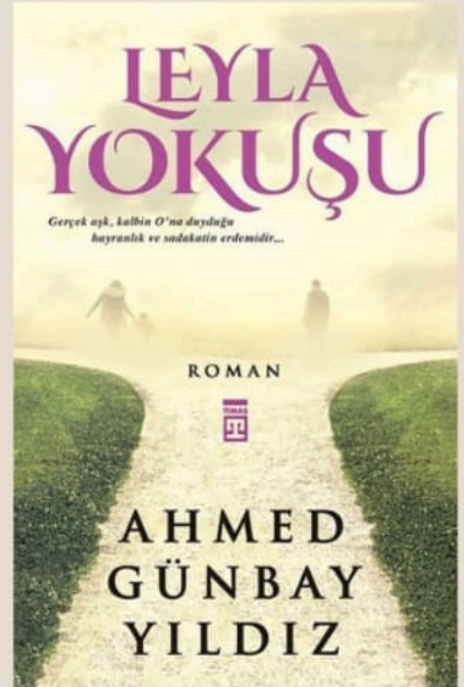
Kutlu Zuhur Tavsiyesidir

Ocak Ayında Okunması Önerilen Kitaplar

John Fowles

Ahmet Günbay YILDIZ

Bir Gönül Sancısının Hikayesi: Leyla Yokuşu

"Sevda, insanın kendi içindeki en dik yokuştur. Tırmanırken nefesin kesilir ama zirvedeki manzara tüm yorgunluğa değer."

Ahmet Günbay Yıldız, bu eserinde sevginin sadece bir duygu değil, bir imtihan ve olgunlaşma süreci olduğunu fısıldıyor kulaklarımıza. Kitap, hayatın sert virajlarında savrulan ama değerlerinden ödün vermeyen karakterlerin izini sürüyor.

Neden Okumalısınız?

Leyla Yokuşu, günümüzün hızla tüketilen ve sığlaşan ilişkilerine karşı; vefayı, meşakkatli ama onurlu sevdaları ve geleneksel değerlerin modern hayatla çarpışmasını usta bir dille işliyor. Yıldız, okura şu soruyu sorduruyor: Siz, kendi hayat yokuşunuzda elinizden tutan o ele ne kadar sadıksınız?

"Her inişin bir yokuşu, her yokuşun bir Leyla'sı vardır. Önemli olan o yokuшта yorulmak değil, o yolu kimin için yürüdüğünü bilmektir."

Duyguların en saf halini, Anadolu'nun samimiyetini ve ruhu dinlendiren bir anlatımı özlediyseniz, Leyla Yokuşu sizi bekliyor.

Leyla Yokuşu'ndan Seçme Alıntılar

"Sevgi her zaman çiçekli yollardan geçmez. Bazen dik bir yokuştur sevda; nefesin kesilir, ayakların geri gider ama kalbin seni yukarı çekmeye devam eder."

"İnsan, kendi içindeki Leyla'yı bulmadan, dışarıdaki Leyla'ya giden yokuşu tırmanamazmış."

"Gönül yorgunluğu, diz yorgunluğuna benzemez evlat. Diz çöker dinlenirsin ama gönül çöktü mü doğrultamazsın."

"Gözden düşen, gönülden de düşer mi bilmem ama gönülden düşenin bir daha o yokuşu çıkması imkânsızdır."

"Bazen susmak, en büyük feryattır. Duymasını bilene Leyla'nın sessizliği, Mecnun'un çılgılığından daha ağırdır."

"Kader, biz planlar yaparken yokuşun arkasında bize gülümseyen o gizli eldir."

"Vefa, bir semt adı değil; yokuşun en dik yerinde yol arkadaşını bırakmamaktır."

"Hayat, Leyla'yı bulmak için çıkılan bir yokuş değil, o yokuшта 'insan' kalabilme mücadelesidir."

Kitabın Ruhunu Özetleyen O Cümle:

"Herkes zirveye bakıyor ama kimse tırmanırken dökülen terin kutsallığını görmüyor. Leyla o zirvedir, yokuş ise senin karakterindir."

Bir Zihin Labirentinin Hikâyesi: Büyücü

"Gerçek, bazen en büyük yanılsamadır. İnsan, kendi zihninin kurduğu oyundan kaçamaz."

John Fowles, Büyücü adlı romanında okuru yalnızca bir hikâyeye değil, bir düşünce deneyine davet ediyor. Küçük bir Yunan adasına öğretmen olarak giden Nicholas Urfe, burada gizemli bir adam olan Conchis ile tanışır. Conchis'in kurduğu oyunlar, tiyatral sahneler ve psikolojik deneyler Nicholas'ı kendi kimliğiyle, özgür iradesiyle ve aşk anlayışıyla yüzleştirir. Roman, okuru sürekli bir belirsizlik içinde tutarak şu soruyu sordurur: Gerçek nedir, yanılsama nedir?

Neden Okumalısınız?

- İnsan zihninin karmaşıklığını ve özgürlük arayışını derinlemesine sorguluyor.
- Mitolojik göndermeler ve Shakespeare'in Fırtına oyununa yapılan atıflarla edebi bir zenginlik sunuyor.
- Modern insanın aşk, sadakat, kader ve özgürlük kavramlarıyla olan çatışmasını güçlü bir dille işliyor.
- Okuru sürekli bir psikolojik oyunun içinde tutarak, romanın sonunda bile kesin bir cevap vermiyor.

"Büyücü", yalnızca bir roman değil; okurun zihninde yankılanan bir imtihan, bir aynaya bakış.

Büyücü'den Seçme Alıntılar

(Romanın ruhunu yansıtan birkaç cümle)

- "Gerçek, yalnızca ona inanmayı seçtiğimiz şeydir."
- "Özgürlük, bazen en ağır zincirdir; çünkü seçimlerin sorumluluğunu taşır."
- "Aşk, bir yanılsama değil; yanılsamanın içindeki tek gerçektir."
- "İnsan, kendi zihninin kurduğu tiyatroda hem oyuncu hem seyircidir."

Kitabın Ruhunu Özetleyen O Cümle

"Büyücü, bize hayatın bir oyun olduğunu değil; oyunun içinde kim olduğumuzu hatırlatıyor."

KUTLU ZUHUR DERGİSİ 1 YAŞINDA

BİR YIL BOYUNCA KALEMİMİZE NEFES ,
GÖNLÜMÜZE YOLDAŞ OLDUNUZ ;
MİNNETİMİZ SONSUZ